

DEFININT LA SOBIRANIA ENERGÈTICA¹

En temps d'indignació pels abusos de poder d'una oligarquia, la societat demanda al món de l'energia (igual que en altres àmbits) una nova onada democratitzadora. Si sobirania es refereix a poder, sobirania energètica és parlar d'on resideix el poder en l'àmbit de les energies. Davant d'un enfocament com el de la sobirania dels Estats, centrat en la legitimitat dels Estats independentment que hagin sigut cooptats per elits extractives, la sobirania dels pobles reivindica el dret d'individus, comunitats i pobles per a decidir sobre allò que els afecta, per a fer política en el dia a dia. La sobirania energètica a què ens referim, s'allunya de la defensa de les fronteres i d'interessos alineats amb les elits, denuncia la cultura que promou la delegació de les decisions en una suposada neutralitat dels experts, la seva planificació tecnòcrata i la presa de decisions des de dalt. S'oposa a l'exclusió dels sabers tradicionals, la participació de la ciutadania activa i la co-responsabilitat .

Així, inspirada en la definició de sobirania alimentària segons la Via Campesina, la sobirania energètica podria definir-se com el dret dels individus conscients, les comunitats i els pobles a prendre les seves pròpies decisions respecte a la generació, distribució i consum d'energia, de manera que aquestes decisions siguin apropiades a les circumstàncies ecològiques, socials, econòmiques i culturals, sempre que no afectin negativament a tercers. Cada persona i cada poble té dret a la quantitat i tipus d'energia necessària per a sostenir-se a si mateix/a i a la seva comunitat, i als recursos necessaris per mantenir-la, sempre que no externalitzi impactes ambientals, socials o econòmics negatius, és a dir, no generi anticooperació .

De la mateixa manera, mentre que des de la sobirania estatal es parlaria d'"independència" i "seguretat energètica" per referir-se a la utilització d'una quantitat indeterminada de recursos que es consideren necessaris per mantenir al màxim l'economia domèstica, (satisfent tot tipus de consums sense atendre a la seva naturalesa), per a la sobirania dels pobles la sobirania energètica és que totes les persones tinguin dret a l'accés a les energies en condicions dignes i en quantitat suficient i equitativa. Mentre que des de la cultura d'experts es pretendria alfabetitzar la població perquè entengui l'Energia (ens abstracte, homogeni i especulable) per mitjà d'una relació vertical jeràrquica i unidireccional, des de la sobirania energètica en canvi es planteja que la realitat és complexa, multidimensional i asimètrica, i ha d'abraçar els enfocaments de tots els agents afectats. Per tant, cal desmonopolitzar l'especialització, generar una "comunitat eixamplada d'iguals" formada per tots aquells que vulguin entrar en un diàleg i decidir. On els seus

¹ Posició elaborada el març del 2014 per Pablo Cotarelo (Ecologistes en Acció), David Llistar i Alfons Pérez (Observatori del Deute en la Globalització), Àlex Guillamon (Entrepobles), Maria Campuzano (Enginyeria Sense Fronteres) i Lourdes Berdié (Multireferèndum). Tot / es elles en el marc de construcció de la Xarxa per la Sobirania Energètica (www.xse.cat).

membres aportin els seus fets, que incloguin coneixements imprescindibles perquè les energies necessàries per a les persones siguin satisfetes. Es tracta de les energies concretes i diverses davant l'Energia mercantilitzada i oligopòlica .

Així mateix, assolir la sobirania energètica significa que els pobles puguin decidir sobre les qüestions energètiques sense interferències i esclavituds, com les que representen la persecució de beneficis creixents i la rendició de comptes davant dels accionistes, a què estan subjectes les empreses privades enguany, i fruit de l'actual mercantilització de l'Energia. Per a prioritzar el control dels pobles sobre el bé comú energètic s'ha de transcendir la disjuntiva entre el sector públic i el privat, ancorada també en una lògica on altres visions que no són ni estatals ni privades queden excloses. Per contra, s'ha de tendir a fomentar estructures i actors econòmics que ens alliberin d'aquestes esclavituds i permetin a la població prendre decisions lliurement i entre iguals, seguint l'exemple de les actuals cooperatives comercialitzadores d'electricitat.

Però la sobirania energètica (dels pobles) és la que defensa també la sobirania de tots els pobles que són. I en conseqüència, el respecte a la sobirania energètica de tots els pobles implica l'estalvi i la racionalització en l'ús dels béns comuns per no interferir negativament en la sobirania energètica d'altres comunitats ni de les futures generacions, ja sigui mitjançant la generació de problemes ambientals (com ara el canvi climàtic o la generació de residus altament radioactius) o mitjançant l'acaparament de béns d'uns pobles sobre altres, de vegades per mitjà de guerres. Per a aquesta comesa s'han de relocalitzar els processos de generació i distribució energètiques en un doble sentit: acostant-los als punts de consum i facilitant la participació de les persones en els processos de presa de decisions. La sobirania energètica és el camí d'apoderament social que transforma les estructures del poder oligopòlic i crea noves realitats des de baix, pels de baix i per als de baix. En l'energia també.